

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 knt. — 5ll.	Egy évre	10 kor. — 5ll.
Egy évre	10 knt. — 5ll.	Egy évre	10 kor. — 5ll.
Fel évre	5 knt. — 2ll.	Fel évre	5 kor. — 2ll.
Negyed évre	2 knt. — 50.	Negyed évre	2 kor. — 50.
Egy óra	1 knt. — 25.	Egy óra	1 kor. — 25.
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felkészítő szerkesztő: **IFJ. MORICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos postai sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelölésű hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden sorra 4 fillér.

Szózat

a hazfias magyar bírókhoz.

Írta: ifjabb Móríc Pál.

A debreczeni királysértési és igazgatási pör tárgyalása során is szépen domborította ki Nessi Pál országgyűlési képviselő, mint védő, a magyar bírói kar hazafiságát. A magyar alkotmány oszlopainak, a magyar hazasárok köveinek dicsérte és becsülte bíráinkat; amely testületnek nagyon sokat köszönhetünk, hogy így is vagyunk, ahogy vagyunk.

Azonban ez a köztisztelt testület — manap — mintegy üvegbura alá zárkózva végezi hajszalnyi pontossággal, aránylag csekély járandóság mellett, terhes és nagy felelősségteljes hivatását. A lelkiösmeretességnek ez az önfeláldozó példája dicséretes. De nem helyeselhetem, hogy a nemzeti szellemi erőnek ezen elsőrangú tényezői üvegbura alá zárkózva nézik a világ folyását és tetterejüket teljesen kimerítve érezik a törvény betűinek rideg magyarzásáit, a paragrafusok és legjobb meggyőződések szerint hozott ítéletek hirdetésével. Ezt én nem helyeslem. Különösen ma nem helyeslem, midőn hazánkat, fajunkat az ország felé szorítják az alkotmányrontó, a törvénytágadó idegenek, a bécsi fogdmegek, akik elvetemedettek a magyar királyt hű magyar nemzetének szerető karjai közül kiszagatni. Én már, mint esőndes szemlélő, azt is fájaltam, hogy a bírói kar a mi nemzeti és társadalmi mozgalminktól, a mi számos esetben ugyanegy, hideg fensőbbiséggel, a hivatalos üvegbura alatt saját külön dermesztő levegőt teremtve elzárkózik, vissza húzódik, mintha nem is ennek az édes hazának volnának a fiai, mintha nem is ehhez az ezerebtől vérző és méltatlanul, jogtalanul üldözött, korbácsolt magyar fajhoz tartozó édes vérek volnának. És bár eddig még ezen különleges, fentartott helyzetet, állásfoglalást, visszahuzódást, annyira a mennyire menthette is az a hirdetés elv, hogy a bírói palástot nem szabad a pártusák porába hentergetni, de ma már ez túlhaladott álláspont. Ma már nem az önkeblében dülő pártusák gyöngi-

titik ezt az árva nemzetet, melynek saját megvásárolt, megbódított fiait uszította egy idegen célzatu átkozott hatalom a szülőhazának, a szülő házához hív édes testvéreknek megromlására, ősi erejéből való kiforgatására. Mert már ma ez a hatalom ledobta a törvénytörés látzatának álarczatát is. Ma már ez a hatalom panganejét csörgeti és cloy-i hirhedt hadiparancsokban tapos rá nemzetünknek alkotmányos, ősi jogaira; mert alkotmányt, törvényt tagadva rikácsolják az osztrák generalisok orcánkba, hogy ők hallani sem akarnak a magyar vezényleti nyelvről, hogy annak a jogosultságára vonatkozólag még elvi kijelentést sem hajlandók tenni; tehát hogy nekik egyszerűen „smarn” a magyar nemzet alkotmánya, tehát hogy ők egyszerűen pöknek a magyar nemzet ősi törvényeiben biztosított jogokra. S ha pedig ez az „átkozott rebellis náció” (mely elég szemérmellen a maga jussát követelni) tovább okvetetlenkedik, hát az sem baj! akkor majd következik az alkotmány czégére alatt üzött eddigi nemzetrontás helyett a nyílt erőszak, a feltételeknélküli hódolatra kényszerítés vagyis, amint azt diszhazánkfia, Tisza Stefi gróf ur, igen találóan mondotta: — golyó és akasztófa! . . . Igenis golyó és akasztófa! De nem a hazaárulóknak! De nem a nemzetgyilkosoknak! Hanem a hív, hanem a kitartó hazafiaknak, akik az alkotmány, a törvény, a nemzeti jogok mellett még a vérlázító, alkotmánysejtő cloy-i hadiparancsok dacára is kitartanak . . .

Azért tehát az én paraszti eszem szerint elkövetkezett nemzeti megpróbáltatásunk ideje, a midőn a nemzet minden igaz fiának kikell venni részét a hazai alkotmányért, törvényes jogokért, a szabadságért vívott dicső küzdelemből. Azért tehát azt kérdezem én a hazafias magyar bíróktól, kiket a magyar alkotmány oszlopainak, a magyar hazasárok köveinek szoktak becsülni, hogy a fenyegetett magyar hazát és a cigány császári néptörzsek sorába fokozott magyar nemzet hívó jajsza még mindig nem hallatszott be az ő saját külön üvegbura alá zárt világokba? És hogy az alkotmányunk sarkalatos igazságai és ereje ellen intézett méltatlan, jogtalan, vérlázító idegen merényleteket, cloyi be-

ütéseket látván, mérlegelvén, még ma sem érzik szükségét a hazai táborhoz csatlakozni és mint a törvényöreiből és intézőinek védő szavokat hallatni az orvkézzel támadott alkotmányunk mellett?!

Nem hiszem én azt, hogy a magyar bírók e szent küzdelemben nem a nemzetökkel éreznek! De ha velünk éreztek, ha valóban az alkotmány oszlopai akartok maradni ti nagyméltóságos, méltóságos, nagyságos és tekintetes kuriai, táblai, törvényszéki, járásbírói urak, ekkor lépjétek ki ti is a cselekvés terére. És mint a törvény hivatalos őrei tiltakozzatok az osztrák generalisok merénylete ellen, kik az alkotmányunk szerint ösmeretlen hadurt a mi szent és sérthetetlen magyar királyunknak, a mi szentesített és sérthetetlen alkotmányunknak följe akarják tolni és a golyó és akasztófa erőszakjával akarják kiirtani a nemzeti jogokat, a nemzeti jogokért vívott törvényes ellentárlást.

Az én paraszti eszem szerint a magyar bírói kar ezen felséges megnyilatkozásának diadalmos hatása volna itt bent a hazában és ott kint a Lajtán túl; mert összetört csontokkal, fájdalomkubban, porba sújtásokban keseredetten vonytva csuszának vissza gyilkosodujokba azok a merénylők, a kik e hazában nyíltan hirdetik a hazaárulás jogosultságát, de azok is, a kik túl a Lajtán ádáz dühökben és elbizakodottságokban immár a gyilkos szuronyt is köszörülik ellenünk; mert a rabszolgaságra teljesen megérettnek, mert eladó rongynak, mert czéda örömlánynak nézik ezt az ezerebtől véres, fiaitól magára hagyott árva nemzetet.

Vád és védbeszéd

a „Debreczen” királysértési pörében.

(Ifjabb Móríc Pál által sajtó útján elkövetett királysértés és lázítás vétségének tárgyalásán 1903. szeptember 21-én.)

A napokban lezajlott és szélesebb körben érdeklődést keltett és végül a vádlott egyhangú felmentésével végződött bünpörnek nem volna teljes képe, ha a tárgyaláson elhangzott vád- és védbeszédet nem közölnénk. A vádhatóságot dr. Bálint

Zsigmond királyi alügyész képviselte több elfogultsággal, vak buzgósággal, mint tapintattal és sikerrel. A védelmet N e s s i Pál dr. országgyűlési képviselő vállalta el és aratott a debreczeni ezen első szereplésével olyan fényes sikert, a melyre valóban büszkén tekinthet vissza. Nem használt ríktó színeket, nem esett tulzásba, nem fenegyerekeskedett, mint talán helyében más a kedvező helyzetet e tekintetben is kihasználta volna; hanem nemes hévvel, fensőbb-séggel, férfias önérzettel és emelkedettség-gel, világos, józan, keresetlen és mégis a szívhez férkőző magyaros szavakkal, gazdag érvekkel, találó hasonlatokkal s tudással kelt az igazságnak, a szabad sajtónak, a szabadszónak védelmére. Valóban eltalálta azt a hangot, melyet a mai lázkeserves állapotunkban használnia kellett és használnia lehet. Megbeszélte a bírói tennet. A nélkül megmondott mindent, hogy lazított volna, pedig a vádhatóság elfogult összeállítású, a finom életől ment, a következtelenségekben gazdag s nem a magyarok világából szármaló szavai, eszméi, elvei, felfogása, modortalansága alkalmat szolgáltatott volna egy kevesbé szabályozott, kevesbé szilárd, eszelekedetében kevesbé meggondolt, célja elérésében kevesbé biztos főnek a Botondbárdoskodásra. És mi hízegés nélkül való őszinteséggel ismételtük és állítjuk, hogy N e s s i Pál dr. országgyűlési képviselő, valóban büszkén tekinthet vissza ezen debreczeni első szereplésére és valóban fényes sikerére, a mellyel nemes, hazafias ügyet védelmezett ki, mellyel Debreczen számos polgárának rokonszenvét érdemelte ki, ami a külső jelekben is megnyilvánult az ítélet kihirdetése után felhangzott tüntetőleg zajos tapsokban és eljénekben.

Mi, miután az érdekes tárgyalás egyébkénti menetéről, a diadalmas fölmentésről már az előző számokban megemlekeztünk, itt egyszerűen az elhangzott vád- és védbeszédet nyomtatjuk ki és állítjuk szembe. Ezekből a közönség éppen olyan tisztán alkothatja meg kedvező véleményét a mi hazafias ügyünk igazságossága és tisztasága mellett, mint ahogy a tárgyalási teremben az esküdtbírók megalkották.

Ime itt következnek az érdekes beszédek sorrendben és szó szerinti.

I. Vádbeszéd.

(Tartotta: dr. Bálinth Zsigmond kir. alügyész.)

Tekintetes Esküdtbírók! Melyen tisztelt Esküdt bírók!

Forrongó lazás időkben, amikor az izzó hangulat amugy is könnyen fektelenségekbe esap at, s a törvény korlátait ledönti, kell hogy a józanul fegyelmezett esz és a számító okosság, a böles mérseklet korlátolja a szenvedely hevet. A szenvedely elvakít, fektelenségekbe ragad a böles mérseklet elmelkedésre készlet. Szenvedely való a harezba, de az ítélszék előtt, az ítélbírói széken a józan okosság, a fegyelmezett esz, a pártatlan igazságszeretet s az avval párosult lelkiismeretesség vannak helyén. Az volt mindenkor a magyar bírói karnak legfőbb dicsősége, hogy mindenkor a szigoru törvényesség alapján állott. Ez volt az a szilárd alap, amely a lelki erőt, lelki nyugalmat megadta. — Nem a bizalmat-

lanság önök iránt, M. T. E! mondatják e szavakat, tavol áll tőlem a gondolat, hogy önöket elfogultaknak tartsam de az elbírálásra váro ügy természete és az a körülmény, hogy nem közönséges büncelekményvel, hanem közjogi, politikai büncelekménnyel állunk szemben; ezek készlettek engem arra, hogy önöknek az elmondottakat figyelmebe ajánljam. Felekérem tehát önöket m. T. E. ! hogy fenköit hivatásukhoz méltóan letett esküjökhez híven, minden szenvedély nélkül a szigoru törvényesség alapján hoznak meg ítéletüket. Jól tudom én azt, hogy a kellőleg nem fegyelmezett esz, ha politikai büncelekményről van szó, nagyon is hajlando csak bizonyos szempontokat. De ha a józan okosság, a fegyelmzettesség, a mérseklet van helyén s a törvényesség szigoru alapján megmaradunk, ugy a szenvedély elvakító hatásától mentek maradunk. A magyar mindenha királyhü volt, évszazados küzdelmei során számtalan tanujélet és ragyogó példáját adta a dinasztia és felkent király iránt tanusított ragaszkodásának. Min denha csaknem vallásos tisztelettel tekintett fel mindenkor az uralkodo fenköit személyére, mert benne látta megtestesülve a nemzeti egység felséges eszméjét. Ez a mindenható vallásos rajongás, ez a törhetetlen ragaszkodás parosulva a törvény tisztelettel, ez az ami, megmagyarazza hogy nemzetünk nagyjai mindenkor megmaradtak a törvény tisztelettel, az alattvalói hódolat kötelei korlátai között, megmaradtak akkor is a mikor atkos felre értés folytán a nemzet és a király között harez volt évszazadokon keresztül küzdelmet, nehéz tusat folytatott a nemzet állami léte érdekében, folytatott nehéz atkos idők között, folytatott akkor amikor tiltva volt a magyarnak magyarnak lenni, amikor a magyar rabbi-lincsekbe verve simlödött, de akkor midön az atkos felreértés ekep a magyar királyt ahi otta szembe nemzetével; nemzetünk nagyjai még ekkor sem feledték, hogy akivel szemben állnak, az egyszersmind felkent királyunk is, és a tusa közepette is mindig megmaradtak a törvény tisztelet korlátai között. Olvassuk Deaknak felirati javaslatát micsoda erő, micsoda méltóság, a nemzeti önérzet, a szigoru igazság érzete, a nemzeti büszkeség tört elő minden soriban. A meggyőződés erejével vitatja a nemzet igazat királyával szemben, de nincsen beu-nuk egy sor, egy szó, egy betű amely a király iránt tartozó köteles tisztelet korlátait feldöntene. Pedig szomorú idők voltak azok, de megirójának egyenisége, jellemre, nemzeti becsületérzése, magyar voltara való büszkesége undorral tavolított volna ei minden halvány gondolatot attól, hogy bántó ezüst emeljen a királyra, elien — mennyire különböző, mennyire más et-től a hangtól a bevádolt közlemény; ez is hangoztatja ugyan: „Te vagy az oltárunk, te az imádságunk . . . Ha könyeztetél, sir-tunk,* de olyan ez, mint mikor a szivarvany minden színében pompázó virág kelyheből undok pok boesátja elő mérges esápjait; ebből a költemény hangjából a fohász hangjai mellett, a rut káromlás hangjai is előtörnek, „Magyarok kiralya rettegd haragunkat! De jaj! ha mi egyszer véres rendet vágunk.* Meggyanusítja a királyt avval, hogy letett esküje s kibocsátott hitlevele el lenere, nemzetének java ellen tör. **Vércséhez hasonlitja őt**, aki fenn a magasban vijog s lesi az alkalmas pillanatot, amikor lecsaphat aldozatára. Hol itt a hódolat, az alattvalói tisztelet. A király személye szent és sérhetetlen, mondja egy sarkalatos alaptörvényünk az 1848: III. t.-cz. I. §. A király tényciert felelőtlen, felelősségre nem vonható, szuverain, ő egyedül az, ki az allamban nem alattvaló. Ebből a magas közjogi állasából

kifolyólag magas megkülönböztetett tisztelet illeti meg. Czime Felség; megkülönböztetett tisztelet, alattvalói hódolat illeti meg vele szemben a polgárokat. Magasabb büntetőjogi védelemben részesül, megölése vagy annak megkiserlése felségsértés, büntetése halál. Testének bántalmazása, súlyos testi sértés, büntetése fegyház. Egyébként, szóval, tettel vagy bármí módon való bántalmazása, külön vétség, ez az amiről itt szó van. Aki a király ellen sértést követ el, vétséget követ el. Az a kérdés mi értendő sértés alatt? Testi bántalmazása semmiesetre, mert miként előbb emlitem, súlyos büntetést állapít meg.

De nem szükséges, hogy a sértés rá-galmazás legyen, mert minden olyan tett, mely az alattvalói hódolattal össze nem egyeztethető, megállapítja ezt a vétséget. Az a kérdés, hogy a bevádolt közleményben ez felismerhető e? ő felsége a király személye szent és sérhetetlen, már pedig a koronás királynak meggyanusítása, hogy nemzetének java ellen tör. **a koronás királynak vijjogó vércséhez** való hasonlitása, **a koronás királynak kocsis legény módjára sárral való dobálása**, megfenyegetése (Zugas.) **durva tiszteletlenség.** Azt mondja a vádolt, hogy ő neki nem volt szandéka sérteni. De vajon ha valakit nyíltan legalázok, ha valakit nyíltan pofonverek, védekezhetem e avval, hogy sérteni nem akartam, maga a tény az, a mely a sértést magában foglalja. Azt mondja a vádolt, hogy nem sértett, mert amit mondott, azt elmondani jogában állott. Mire alapítja ő ezt a jogát? Vajon az említett törvény küllönböztet, küllönbéget tesz, azt mondja az a törvény, hogy ő felsége a király személyét tisztelem addig, amíg én azt jónak látom; „ubi lex non distinguit nec nobis ert distinguere.“ Hol a törvény nem küllönböztet nekünk sines jogunk küllönbéget teni. Am gondolják meg önök T. E! hogy az az elv amit a vádolt felállított, hova vezetne, mi lenne a szuverenitásból, abból a nimbusból amely a nemzet fejét a koronás királyt kell, hogy övezze, ha azt mindenkinék jogában állna büntetlenül meggyalázni, az állam alapjában dölne meg, s minden erköles romokba omoi, hogy ezt az elvet felállítjuk. A józan elmelkedes vezérelje önöket T. E! A szenvedélytől menten bíral-jak el magukban, hogy vajjon megenged-hető e, hogy Szent István palastját sárral dobálják. **Mióta lett czéda, rongy Szt. Ist-ván palastja e nemzet szemében?** Szomorú jelenség volna m. T. E! hogy ha kitűnnek, hogy az egykor annyira híres költök által megénekelt királyhűség, melyre a nemzet annyira büszke volt, silány vásári cikké alja-sodott le. Mert mi volna egyéb is ez elv: Tisztelek addig, amíg én akarlak, **amíg meg-fizetsz érte.** Vajon ez volna a nemzeti be-csület, vajon ez volna a nemzet szivebe ál-talanságba beolva? Ez nem lehet, aki mélyen gondolkodik, kell, hogy belassa, hova vezetne ez az állapot. Nem is foglal-kozom avval, hogy vajjon igaz e az amit a vádolt felemlit-tett, tiltja az alattvalói tisz-telet, tiltja az alattvalói hó-dolat. Nem tudom elképzelni, hogy le-gyen Magyarországnak olyan polgára, a ki szabados eszelekménynek tartja azt, hogy felkent királyt bármikor, bárki bármí körülmények között — meg-gyalázhassa. Nem mondom én azt, lehetnek, tények, miket mi magyarok szivből óhajta-nánk, hogy máskep legyenek, de vajon az a körülmény, hogy azok a tények így vannak amint vannak feljogosít e bárkit arra, hogy királyával szemben szálljon s a tisztelet adózás tőle megtagadja? Nem, az nem lehet T. E. Vajon ha a király és nemzet között félre értés forgott fenn valamikor, ez volt az utja és módja annak, hogy a hirály és a

nemzet között az egyetértést, az állam alapjául szolgáló kölcsönös szeretetet s bizalmat helyreállítsák. Ez é az az út, a melyen haladva a nemzet újból felvirágozik. Gondolják meg mind ezeket T. E! s nem a politikai szenvedély, hanem hazafias érzésük s igaz lelkiismeretük megadja önöknek a választ. De a vádlott T. E! nemcsak sért, hanem támad is megtámadja az állam sarkalatos alaptörvényének egyik legfőbb tetelét, megtámadja azt az elvet, amelyek az állam az 1848 III-tc-ben tett be, megtámadja azt az elvet, hogy a kir. személye szent és sérthetetlen mert nem tekinthető e egyszerű bírálóknak, vajon az értelemszerűen szól-e, meggyőzni akar-e vagy a szenvedélyek felkeltését célozza, ez a költemény, mely a célzatosságok egymás utánjában a csúpontra a **hítségő király állítja oda az a költemény**, mely a koronás királyt a val. feyegeti meg, hogy **jaj neked magyarok királya, ha mi még egyszer véres rendet vágunk!** ez nem a nyugodt kritika hangja, ez a gyűlölet a szenvedély felkeltését célozza, s ha ez ismerhető fel, úgy az állami alapelv megdöntését akarja. Ebben látom én a vádlott ellen azt a tényálladékot, azt a bűncselekményt fennforgónak, hogy izgat az állami létellen, izgat a király sérthetlenségének alapelve ellen. Rövidre fogom T. E. előadásomat, mint szerző van itt valója ifj. Móricz Pál, önök előtt talán különösnek tűnik fel, hogy miként lehet szerző olyan, akiről meg van állapítva, hogy nem ő a szerzője annak a költeménynek. Idevonatkozólag utalok egyszerűen az általános joggyakorlatra, az **elnöki fejtegetés felfogja** azt, hogy a költemény megíróját saját felelősségéig terhelik csak, ha az ő beleegyezésével történt a költeménynek terjesztése. Megállapítást nyert, hogy említett esetben ez nem forog fenn; Rudnyánszky G. ula a szerző, de ő nem közzététel végett, hanem baráti emlékül szolgáltatta át a vádlottnak a költeményt, aki magáéva tevén az ott lefektetett eszméket, azt közre adta. Az ilyen egyént a sajtó judicatura úgy tekinti, mintha ő volna a szerző. — Ha a józan mérséklet, ha az okosság, ha a számító józanság fel nem ismerteti önökkel T. E! hogy a bevádolt cselekményt szabadossá tenni nem lehet, úgy hiába beszélnek önöknek óra számra. T. E! azt mondom itt, az a kérdés, hogy szabados cselekvény-e Szent István palastjának viselőjét sárrai megdobálni, az a kérdés, hogy olyannyira silány ércdarabbá súlydott le Szt. István koronája, hogy annak viselőjét bárki szabadon bántalmazhatja, az a kérdés, hogy a nemzeti becsület, a nemzeti közérzés, a költők által megénekelt királyhűség olcsó vásári árucikké aljasodott-e le? **önök fogják erre T. E. megadni a választ.** Kérem a bűnösség kimondását.

II. Védőbeszéd.

(Tartotta: dr. Nessi Pál.)

Nagyságos Elnök ur! Mélyen tisztelt esküdtbiróság! Bizonyos meghatottság vesz erőt rajtam, a midőn e nemes városban először van alkalmam egy barátom érdekében védőszavamat felemleni; e nemes városban, ahová a történelemnek oly ragyogó emlékei kötnek bennünket, de bizalommal és megnyugvással jöttem ide, mert tudom azt, hogy Debreczen város polgárait mindenkor a józan hazafiság, de a törhetetlen hazafiság és hazaszeretet vezérelte, minden tettükben, minden alkalommal. És eljöttem ide, elvállaltam a védelmet egy fiatal embernek, aki nem tett egyebet, mint fellángoló hazafias lelkesedése közepette, a melyt egy vers elolvasására elfogta, ezt a verset közrebeszátotta, hogy az az öröm, az a lelkesedés, mely az ő szívét e versre el-

fogta, közkincsévé váljék minden polgártársának, minden ismerősének és barátjának. Én úgy veszem észre, hogy a vádhatóság t. képviselőjének keblén egy lidércnyomás feküdt, mert a saját jobb meggyőződése, a saját lelkében lakó hazafias érzése nem engedte, hogy a vádlottal szemben oly rideg álláspontot foglaljan el, mint más körülmények között talán cselekedett volna. Tekintetes Esküdtbiróság! Szomorú időt élünk, az egész ország lázban van, nincsen kormány és nincsen semmi, ami reményt adna, nem látjuk azt a ragyogó csillagot, amely kivezetne bennünket ez aldatlan viszonyokból, csak a sötétben tapogatózunk s nem tudjuk, hogy mit hoz a jövő.

Épen alkalmoszerű, hogy a vádhatóság az államhatalom képviselőjeként olyasmiektől üldöz valakit, mely minden hazafias kebel érzése szerint ebben az országban bűncselekményt meg nem állapíthat, mely bűnösség alapját nem képezheti soha — szomorú időket élünk, de hiszen 4 század óta hozzászokhattunk, mert hiszen állami életünk nem egyéb, mint egy kis megnyugvas, egy kis remény és utána a bánat, börtön, rablás és akasztófa évek hosszú során keresztül. Debreczenben is történt nagy történelmi esemény és **imé a hatalom pribékjei megjelentek**, hogy a szabad szót, a szabad gondolkodást megöljék az emberek keblében s elfojtsák a hazafias érzést. Azután felderült a csendes munkásság korszaka s csonka alkotmánnyal igyekeztünk az államot kiépíteni, erő-sé tenni, megszerezni, a számuakra. És imé 36 esztendő telt el azóta s állami életünkben jelenségek merültek fel arra nézve, hogy azok a szomorú idők ismét elkezdődnek; nem akarják tűrni a szabad sajtót, a szabad hazafias érzélem megnyilatkozását, hogy az elterjedjen az országban. Közlebebi 33 év alatt a koronázás után a legnagyobb ritkaság volt az, hogy Magyarországon királlysértési per merült volna fel és imé nap után az egész országban királlysértési pereket tárgyalnak a bíróságok. Mi az oka ennek?

Ennek oka nem egyéb, mint az a borzasztó bizonytalanság, az a hazafias aggodás, amely nekünk hangot ad, amely akarva, nem akarva vezeti irásközben a tollat, a mely alig mer jót remélni; mert hiszen tudjuk, érezzük, hogy csak az a miénk, amit magunk szerzünk magunknak, mert senkitől jót nem várhatunk.

Ebben a költeményben nincsen semmi, ami a király iránti tiszteletlenség, ami a szent koronának megsértése volna. Ez a költemény nem egyéb, mint a legtisztább hazafias érzés fellángolása. Mert ne feledjék Tekintetes Esküdt uraim! hogy a magyar állam monarchikus, hogy a magyar emberben a király iránti hűség veleszületett nemes tulajdonság. Királyhű a magyar, de szolgálékü nem lesz soha. Bizonyítja a történelem, mert tudjuk, hogy II. Endre korában őseink **nagyon bölcsen** bevették az aranybulla alá az ellenállási jogot (31 cikk), hogy az alkotmányt még a királyla! szemben is megvédelmezhesék, mert a király a magyar alkotmányt s a ráruházott hatalmat kell, hogy mindenkor a nemzet javára gyakorolja s nincsen jogában az ellenkezőt cselekedni. 1637-ig volt érvényben az ellenállási jog, akkor, mint azt tudjuk, pénzen megvásárolták, nyomorult pénzért eladták azt, hogy abból néhány család magának hasznot szerezzen. De ha feladták is ezen jogot, bár minden magyar emberben benn van, hogy tartozó hűséggel viseljük a koronás király iránt, **meg vannak e hűségnek a korlátai**, ott ahol aljas hízélgéssé, nyomorult szolgáléküségé és haszonleséssé válik.

Hiszzen csak itt Debreczenben kell szét

nézni s látjuk a magyar ember megjelenésében azt a büszkeséget, amely nem enged, hogy deraka meghajoljon, mert a magyar ember törik, de nem hajlik. Tisztelt Esküdturaim! Önök is érzik, tudom keblükben a király iránt való hűséget, de ennek meg van a határa ott ahol a szolgáléküség kezdődik. **A magyar ember királyával szemben is az, ami minden polgártársával szemben, őszinte és nyílt szívű.** Őszinteség, nyílt szívűség jellemzi fajunkat, ez sokszor konfliktusba is kevert bennünket, de ettől nincsen okunk félni, amíg össze tudunk tartani és kitartani; mert nézzék Mélyen tisztelt esküdturaim ezt a költeményt, hisz ez valószínű dicsőimnus, igazán egy fohász a magyar királyhoz a mely rut karomlásá soha nem fajul.

Hogy lehet ebből a költeményből a király iránt sértést olvasni, mely azt mondja: Te vagy az oltárunk, Te az imádságunk — majd visszatekint a multba s felhozza azon fájdalmas emlékeket, midőn a király és a nemzet egy könyben, egy érzelemben olvadt fel, **bár így volna mindenkor**, bár soha ne mondhatnánk, hogy a király és a nemzet nem együtt érez. Ez a vers egy dicsőimnus annak személye iránt, a ki Szt. István koronáját viseli fején. Arra kérem Tekintetes Esküdt uraim, hogy mielőtt határozóznának, olvassák el ezt a költeményt, olvassák el, mert minél többször olvassák, annál inkább szívükbe vésődik annak minden szava és minden gondolata és érezni fogják azt, hogy ebben a költeményben sértés, izgatás nem lehet, mert ez a költemény nem egyéb, mint egy fohász, egy imádság és egy feljajdulás. De ki az, ki nem jajdul fel ebben a borzasztó bizonytalanságban, midőn köddel vagyunk körülveve és nincsen, ki megmutassa az utat, melyen haladnunk kell, hogy elérjük azt, amiutan mindnyájan vágyódnunk, hogy ez az ország a miénk és kizárólag csakis a miénk, mindnyájunké legyen. Azt mondja a vers: „Magyarok királya mit csinálsz te vétünk, Hát jót mi már töled hiába remélünk, H. könnyeztél: sirtunk, s te így szeretsz minket, Hogy egyre feltéped régi sebeinket; Két kez van felség s miénk csak az egyik, Mért láttuk oly ritkán a másikat eddig. Jobbodat az osztrák fogja diadallal, Mifelénk mért sujtasz a mostoha ballal.“

Tisztelt esküdturaim! **nincs az országban senki, aki e sorokat alá nem írná.** Ezt mondja továbbá a vers: „Mind a mi kegy pompa, mért jut a czudarnak?? Mért türod hogy minket te nevedben marnak, Mért vagy Bécsben otthon s csak vendég minálunk, Mikor mi elébed igaz szívvél állunk. Tizenhárom sebből vérezett ez az ország, Ősi szabadságát pribékek elorzák, Kedvedért a nagy gyászt mély sirba temette, Mért vijog hát véresed még most is felette! Tisztelt Esküdturaim! Nincsen ebben tiszteletlenség, nincs célzatosság, nincs szándékos izgatás e sorokban nem egyéb ez, **mintegy visszapillantás a történelmi multra**, — amelyben **e költemény minden szavának igaza van.** A királyi ügyész ur különösen kiemelte azt, hogy „Mért vijog hát véresed még most is felette“ és azt mondja, hogy a király magas személyét véreséhez hasonlítja. (Derűtségs.) Nem T. E! mért vijog a kamarilla, az a fekete sereg, amely megette áll a felkent királynak, amely — tudják — hogy az országnak és a nemzetnek soha barátja nem volt, de aki ennek az országnak annyi jó hazafi vérebe került. Vérese nem az uralkodó, nem a felkent király, hanem a kamarilla, a mely a nemzetnek annyi bánatot és könyvet okozott. „Az a gyűlölt nóta mért ingerli vérünk, neked mi királyunk egy nótát sem érünk, Az a két szín mért csap orcánkba galádul, Mért ne igyunk mámort

Rakóczi dalából. Magyarok királya szívünket mért teped, hisz nincs a magyarnál hűségesebb néped, nagy a bizodalunk, bíres a hűségünk, s ezért mi örökké gyehennán egünk? Te vagy az oltárunk, te az imádságunk! Valóságos dicsőimnusz a magyar kitűnő sajátosságainak, bizalmasnak, a melyet a korona iránt viseltek. Te vagy az oltárunk, te az imádságunk, lehet e még ennél valami szebbet, magasztosabbat mondani. Aztán elke-reedik és azt mondja: „De jaj, hami egyszer véres rendet vágunk. Hogyha elfe-csérled legdrágább javunkat, mi gyarok királya rettegj haragunkat!! Jaj, ha mi még egyszer véres rendet vágunk, Istenkáróm-lássá válik imádságunk, s meg nem pihen addig haragunk kaszája, amíg szabad nem lesz magyarok hazája! T. E! Egy olyan költemény ez, melyet ma szerte az országban szavalnak és itt a debreczeni kir. Törvényeszek esküdtszékéi termében azért — amit az országban szerte szavalnak — egy fiatal ember a vádlottak padján ül, mert ezt akölteményt, mely őt fellelkesítette, langra gyújtotta, hazafias felbuzdulásában közkincesé akarja tenni.

En ugy vagyok meggyőződve T. E. hogy nincs önök között senki, aki o-ztaná azt a felfogást, hogy midőn a királyhoz szól, meg kel e tagadni legszentebb érzelmeit, nemzeti büszkeségét, hanem ellenkezőleg úgy vélem, hogy avval mutatja ki a király iránti hűséget és szeretetet, hogy teljes nyíltsággal tárja fel a helyzetet és a történelem tanúsága szerint is a királynak mindig azok voltak a legrosszabb tanácsadói, akik nem mondták meg az igazat, nem tárták fel őszintén a helyzetet, nem figyelmeztettek a veszélyre, a mely reá varakozik. Ez a **költemény nem egyéb mint a király fenségé-gének dicséréte. másrésről hazafias feljaj-dulás, mert tudjuk a történelemből,** hogy mi magyarok sirva vigadunk. A mi örömrünk so-hasem tiszta, mindig vegvél bele öröm is merthisz ami **sajátságos viszonyaink** olyanok, hogy azt a czelet, azt az eszmet, amellyel el akarunk érni, a mostani körülmények között eddig elérni képesek nem voltunk és hogy leszünk e, az a jövőnek titka.

A tényállás röviden ez, hogy ifju Móricz Pal egy barátjától egy hazafias hangu költeményt kap, ezen hazafias költemény őt fellelkesítette, felbuzdította őztanélkül, hogy egyébre gondolt volna, másra mint arra hogy hasonló érzelmeket fog mások lelkében is felkelteni, ujságjában leközöltes egy körülmény az, mely őt ma a vádlottak padjára juttatja. Móricz Pal kijelentette, hogy őt semmiféle sértési szándék, semmiféle igaztási czelet nem vezérelte, Rudnyánszky Gyula, a szerző, szülőapja a költeménynek kijelentette maga is, hogy a legtisztább hazafias érzésből fakadt e költemény s soha más czeletje, gondolata nem volt. S nézzük a közvéleményt, sehol a felháborodásnak semmi látszata, semmiféle nyoma izgalomnak, felbuzdulásnak s ha igaztási czelettel jelent volna meg, akkor nyomának kellett volna lenni a közéletben is, hiszen csak a „Debreczen” is ezernyi példányban forog közközben. Egyszerűen elolvasták, akiknek tetszett félretették, kiknek nem tetszett, félredobták.

Semmiféle egyéb hatást nem tett e költemény. Csak nagy idő múlva Budapest-ről ándulva jön a rendelet, hogy ezt a költeményt el kell kobozni s a szerzőt perbe kell fogni, miként mindenféle királlysértési pereket támasztanak. Pedig én azt tartom, hogy épen azon magasztos eszméből kifolyólag, amely a vádhatóságot inspirálja, nem volna szabad a hazafias felbuzdulás hangjait üldözni, a jelen körülmények közt királlysértést tárgyalni, mert mindenki az a gondolat támad, hogy ismétlődnek a 48 as idők, amidőn vérbe fojtották a szabad szót, szabad sajtót, szabad

gondolkozást Talán kegyes lesz a végzet ettől megmenteni, de egy fujdogaló szelű arra enged következtetni, hogy legalább is szándékban van, hogy elfojtsak a szabad gondolatot és a szabad szót. T. E! Igaz magyar meggyőződéssel, tiszta lelkiismerettel és emelt fővel kimondom itt, és mindö-nütt az országban, hogy ebben a köte nyenben tiszteletlenségnek, igaztatsnak a király személye ellen nyomtat sem látom. En nem látok benne egyebet, mint a hazafias felbuzdulás szin igaz érzésének kinyilvánítását, nem, látok egyebet benne, mint annak kifejezését, amit valamennyien érezünk s aminek a költő szép szavakkal ad kifejezést; Rudnyánszky Gyulát bizonytal az a czeletat vezette s Móricz Palt szintén, hogy azt, ami őt győnyörkedtetete, másokkal is közölje. s épen azért adta ki, hogy rokonai, polgartarsai, barátai, az ország fiai győnyörködhessenek benne.

En meg vagyok győződve M. T. E! hogy z önök hazafias érzése ebben a költeményben nem talál mást, mint egy eljaj-dulást, egy lohaszt, egy kerelmet, ahhoz aki Magyarország sorsának intézésében oly nagy befolyást gyakorol. Önök hallották a vádhatóság képviselőjének szava it, ismerik a költeményt, en ugy érzem, hogy nem is kellett volna felszólalnom, mert felesleges dolognak tartom, hogy bővebb magyarázatokba boesátkozzam, mert hiszen a esküdtszeket éppen azért alkotta a törvény, hogy őket ne a törvénsszövegnek rideg betűje vezérelje, hanem a lelkiismeretnek szava. Azt mondja a vádhatóság T. képviselője, hogy a kelőleg nem figyelmzett ész politikai dolgokban sokszor rosszul itélkezik, en azért örvendek különösen, hogy ebben perben a polgárok lelkiismerete bíraskodik, mert en azt tartom hogy figyelmzett eszű ember a magyar polgárnál nincsen. Ki kell menni a tanyákra és pusztákra s a magyar ember bármely kérdésre oly határozott és világos feleletet ad, hogy az egész külföld csudálja figyelmzett eszet. En nyugodt lelkiismerettel teszem le az Önök kezébe védenzem sorsat, mert az Önök nemzeti önérzete és nemzeti becsűt érzése nem enged, hogy azt, aki, nem tett egyebet, minthogy hazafias érzésének hangot adott, hogy őt azért, amiért hazafiasan tud érezni, bűnösnek mondják ki. Magyarországon — mindig a legnagyobb meggyűvással voltunk a magyar bíróság eljárása iránt, mert a magyar bíróság mindenkor egyik leghatalmasabb oszlopa volt az államnak és sokat tett arra nézve, hogy ez az állam 1000 éven át fennállott és lenni áll ma is. Minden téren küzdelem, lazas igaztottság s a bíróság az a nyugvópont, amelyhez nem fer a viszonyok külső hullámsza, a mely sziklaszilárdan áll és nyugodtan nézi az idők folyását s a bűntények felett nyugodtan itélke-zett a múltban és itélkezik a jelenben; ezzel a bizalommal, amellyel a magyar bíróság és esküdtszék iránt viseltem — mert hiszen minden esküdt tagja a bíróságnak — en nyugodt lelkiismerettel bízom az Önök hazafias érzésében, mert **nem lehetséges az, hogy magyar ember elitéljen bárkit azért, me-t magyar akart és tudott lenni.** Szomorú volna ha a bizalom megrendűle mibennünk az igazságszolgáltatás iránt. Kell, hogy ezt a hitet, ezt a bizalmat ápoljuk és ezt akkor érjük el, ha **hasonló hazafias cselekményeket** mindenkor nyugodtan, bizalommal terjeszt hetünk az esküdtbírószág elé s ezért a magyar polgárságtól csak jutalmat, elismerést és soha gáncsot, elitélést nem tapasztalhatunk. En nyugodt szívvel bízom Önökre az itélkezést, mert abban a cikkekben, sem igaztást, sem tiszteletlenséget a király személye iránt nem tapasztaltam; nem látok abban egyebet, mint a magyar nemzeti büsz-

keség fellángolását, mint a magyar szívnek egy feljajdulását s a magyar igaz királyhű-segnek megnyilatkozását, akkor amidőn a királlyal szemben is nyílt hangot használ. Ebben a tudásban, ebben a reményben, nyugodtan, bízom Önökre védenzem sorsat és kérem a felmentő itéletet.

III. Ügyészi válasz.

Kir. ügyész: Téved a védelem, ha azt tartja, hogy a magyar kir. ügyészség a szabad sajtónak ellensége; nincs senki, aki a sajtónak nagy hatalmát jobban megbecsülne, mint ez a törvényes faktor, de azt nem tűrheti, nyugodt, betett szemmel el nem nezheti, hogy az államnak legfélétebb kincsét bárki is meggyalázza. Nem all amit a védelem mond, hogy a királyhűség szolgalelkűség volna. Ki mondta valaha, hogy Deák Ferencz szolgalelkű, hogy aljas bízogó lett volna, hisz az ő irataiban le található a nemzeti büszkeség, méltóság-hangja, de mutasson a védelem egy sort, mely tiszteletlen volna. Ez a tiszteletlenség a fenforgó esetben, amit eltűrni nem lehet. Ne menjünk nagyon messze, csak vegyük fel azt, hogy megengedhetőnek találják-e önök, hogy a gyermek atyjával szemben meggyalázó kifejezéseket használjon, őt lehordja s meggyanusítsa, még ha talán némely dolgokban igaza van is. Egy magasabb erkölcsi szempont, egy tisztult erkölcsi felfogás tiltja azt, hogy a gyermek atya ellen soha semmi körülmények közt fel nem kelhet vajjon szabados cselekménye volna e ez a koronás feikent királlyal szemben az alattvalónak. Azt hiszem T. E! hogy önök ezt nem szancionálhatják, önök a törvényesség alapján járnak, **önöknek megkegyelmozési jogot gyakorolni nem lehet, már pedig ha a vádlottnak bűnösségét meg nem állapítanak, akkor az a megkegyelmezés jogának gyakorlása volna.** Csak kepezzeljük el T. E! nova vezetne, ha kinek kinek tetszésére biznánk es saját belátására, hogy meddig tisztelje a királyt, hogy meddig tisztelem, és ezután nem. Az állam roncsaira hullának. Péternek ez tetszenék, Pálnak az, Jánosnak ismét más. Hogy **meddig kell tisztelni a koronás királyt: annak határa nincsen,** ez az en törvényes meggyőződésen és T. E! önök fogják elbíráni igazam van-e?

IV. Védői viszonzválasz.

Védő: Tekintetes Esküdtbírószág! Csak igen röviden fogok a vádhatóság tisztelt képviselőjének válaszolni, ugyanis immár másodikban akarja vádlottat Deák Ferencz-czel párhuzamba vonni. En ugy tudom, hogy Deák Ferencz már akkor midőn remek felirati javaslatát készítette, javakorán tul levő férfiú volt, kinél a komoly meggon-doltság csak természetes és fel sem tűnik. De meg Deák Ferencz ne u költeményt, nem dicsőimnuszot, nem ódat it, hanem egy fontos államjogi okmányt szerkesztett. Deák Ferencz-czel őt nem lehet párhuzamba vonni, midőn a vádlott egy fiatal élet erőtol duzzadó ember, kinél a hazafias fellángolás tetté-nek rugója.

Azonkívül a vádlott a költeményt nem maga írta, nem ő a költemény apja, ő csak elragadtatásában tette azt közé, hogy mások is érezzék azt a győnyört, ez tehát nagy különbség. Azt mondja továbbá a vadható-ság T. E., hogy a gyermeknek nem szabad apját meggyaláznia. Igaza van. De talán ez a hasonlat is sántit egy kicsit, en leg-alább azt hiszem igen. De különben is e költeményben nem tudja kimutatni, hogy hol az a kifejezés, mely a koronás király személyét sértene. De nem is lehet a királyt az apával összehasonlítani, mert hiszen az apának a gyermekkel szemben természetes

jogai és kötelességei vannak, de az alattvalónak a királlyal szemben nincsenek. Az apai jognak nincsen határa, de a király jogának van határa, ott midőn a nemzet, a haza becsülete, épsége forog kockán.

Tudjuk azt mindnyájan, hogy a királynak csak annyi joga van, amennyit a nemzet reá ruház. De nem erről van itt szó, hanem arról, hogy a király magas személyét sérti-e ez a közlemény? Én nyugodt meggyőződésel vallo, hogy ebben a közleményben semmi sincs, ami sértést, vagy támadást megállapítana. S épen azért ismétlem, hogy mert azt látom, hogy az a tény, a melylyel védekezem vádoltatott, fenn nem forog, a legnagyobb nyugalommal bizom a dolgot az önök megítélésére, mert úgy érzem, hogy ez az ítélet nem lehet más, mint felmentés. Kérem azért Önöket, hogy a legjobb meggyőződésük szerint járjanak el s lelki ismeretük szavára hallgatva mentsek fel a vádlatot.

A beszédek elhangzása után a legszebb záradékul következett az egyhangu felmentés!

Füredi levél.

Tátra-Barlangigetről.

Délutánonként összegyűl a fürdő közönsége. Bizony nem sokan vagyunk már, elférünk mindnyájan a három összehuzott löcán és Uram bocsásd! kaszokra oszlunk, nem rangbéliekre ugyan, de hiába! oh tempora, oh mores! — kor és nemszerintekre.

A leányok mindnyájan süldő korban levők ugyan, de azért a VIII-ik gimnaziális osztályt végző, doktornak készülő kisasszony indigalóva utasítja vissza, mikor egy szintén kevésbé tisztességgel dicsekedhető asszonyka kis lányka mondja.

Roppant vidáman folyt a beszéd, minden nevetünk hangosan, önfelédten.

Csak a direktor ur Ilonkája gondol kissé szorongva a nevelő kisasszony szigorú intésére, hogy nem szabad olyan hangosan nyivánítani a jó kedvet, elretentő például felállítva a szabályt: A művelt ember mosolyog, a kevésbé művelt nevet, s a cseppeket sem művelt pedig röhög. Őde kis arca még jobban belepirul a nagy töprenkedésbe, valjon Istenem, nem szabály ellenes kissé ez a nagy mosolygás.

Nagy sugdosás folyik a leányok padján melynek eredményeül a férfiak furlangos módon eltávolítottak, ki vizért, ki napernyőért küldetik, hisz oly meleg, oly fényes ragyogása van ennek az őszi napnak a Tátrában még szeptember végén is, hogy kénytelen az ember ellene védekezni...

Aha! elmentek a férfiak, no most járjuk a Cake Walkot. Bár ezt az ude 16 év szemérme által idealizált Cake Walkot mindenki, nem csak a mi házasság igájában görnyedő, bocsánat! ah, mily odiosus nyelv bottlás, Hymen rózsalánczait viselő lovagjaink, de még az Irgalmasok tisztas atyái is artatlan libegésnek minősítik.

De im eltűnik a nap, lebukik a magas bérczek mögé s leszáll az alkony csendesen. A mi jó kedvünk is tűnőfelben immár s mire kigyulnak a villanylámpák és a vacsora idejét jelző csengő megszólal, csupa szomorura változott arcokat látok magam körül. Mert képzelje kedves Szerkesztő ur! Ezen a paradicsomi szépségű üdülőhelyen, mely a legtöbb egybehangzó vélemény szerint a Tátra legszebb pontján fekszik, hol az ősfenyvesek illatától áthatott levegő olyan, Istenem, hogy is mondjam már, hogy a tárgy prózaiságot kissé mérsékeljem — én sem beszélek tehát farkas óhségről, csak jóévtágyról — tehát

nagyon jóévtágyvá teszi az embert; de hát lehet e rajta csudálkozni, ha elborul az arcunk a vacsorára hívó szóra, ha attól kell méltán remegnünk, hogy ezt az ordító orosziant olyan hussal akarják velünk lecsendesíteni, mely nem mindig a pácztól illatos.

No de már a saison végén vagyunk s ilyenkor már csak az fürdők, a kit testi gyengeség kenyszeríti rá. Én is pakolok már haza s azzal az ígérettel bucsuzom el, hogy jövődőre a saison kellős közepén sokkal kellemesebb fürdői levéllel keresem fel a „Debreczent.”

Mica.

Az „izé“-ről.

Bizony a jó Isten nem jól cselekedte, Magyarok' esztét hogy ennyire elvette: A zsiából ha már ide vándoroltak, Mert vissza megint hogy nem is iparkodtak!

Ha engem' vet vala a sors ide — engem', S meghallo, ki traese-sol, itt, a közelemben, Abb' a minutaba' szedem is a satram', Hogy ez izének meg a színet se lassam!

NAPI HIREK.

A főispánok nevetnek.

Az országos szabadelvűpárt bomladozó felben, mert annak hazafias, becsületes magyar elemei belátták, hogy az osztráknak nincs már mit bizni. Az osztráknak már a miniszterei is belekaparásznak a mi alkotmányos ügyeinkbe. A magyar királyt osztrák miniszterek és generalisok környékezik, amely bécsi szemetek már elég erősek és vakmerőnek érzik magukat nyílt erőszakkal avatkozni a mi legfelsőbb nemzeti ügyeinkbe. Hadiparancsokkal és magyarellenes tüntetésekkel, a Formanek főhadnagy féle dühödt ordításokkal, kardcsörtetéssel, a nemzeti ségek lazításával fenyegetik a magyart, mely azonban pályamódon nem riad vissza tőlök, hanem napról napra tömörül és szikla szilárd bástyává kezdődik az egész hatalmas magyar nemzet és bár komoran, de erejének és igazságának tudatában elszánt nyugodtsággal és az igazak magas hitevel tekint a bécsi fekete garda felé, a mely ismét nem fér a fekélyes bőrében, vizket a bőre, mert már régen porolták ki... Hát mi nem akarjuk a kezünket bepiszkolni velök, de ha szokott bandita módra ránk jönnek, majd helyt állunk. Mert sem szívünk, sem lelkünk nem fogadja be Frász és Bolfrász urékat, mi a magyar királynak fogadtunk hűséget, ezt meg is tartjuk; amde „jaj, ha” — mint a költő mondja — „mi egyszer véres rendet vagunk!...”

Egy zászló alatt fogküzdni akkor minden honat szerető becsületes, igaz magyar ezt bizonyítja a kormányparti vezérferfiaknak, a külömben sok tekintetben ellentétes elvű, de a hazaszeretében ugyanegy érzesű Szentiványi Árpád és Kubinyi Géza képviselőknak a Lloyd-klubban tett kijelentései, melyek a pártot forrongásba hozták és melynek hatása az egész nemzetre kiterjed. Ugyanis a magyar nemzet igazat ad Szentiványi Árpádnak, ki azt jelentette ki, hogy minden baj oka: a szabadelvű-párt ingadozása és határozatlansága. Ez vadította meg Bécsset, mivel ebből azt olvasták ki, hogy a magyar nemzetet megpuhitotta a Beck bárók cloyi kintinbeli hadiparancsa; azért tehát Szentiványi Árpád

nyíltszínvallást követel és pedig mielőbb, a mihez Kubinyi Géza is csatlakozott, csak Andrássy Gyula gróf, a nagy ősnék el osztrakmajmosodott saria vette védelmébe Khuen-Héderváryt és nemzeti jogszabadsággyilkos osztrak császári politikáját; de a „gróft mindenütt türelmetlenül hallgattak, de ő nem engedte magát zavartatni, hanem tovább fejtegette, hogy legalább az ildomosság követeli a miniszterelnök kérésének helyt adni. Ajanlja, hogy a párt eddig ne tartson értekezetet, míg Khuen a fővárosba nem érkezik. A szabadelvű part bizalmát fejezte ki Héderváry iránt, azota pedig a miniszterelnök semmi okot sem szolgáltatott a bizalmatlankodásra.

A gróf urak erre a cinikusságig merész kijelentésére általános mozgás keletkezett. Sokan mosolyogtak, a vidékről fölrandult főispánok pedig hangos nevetésben törtek ki...

Ugy hiszük, hogy a főispánok hangos nevetése elegendőképpen jellemzi a Khuen-Beck politika népszerűségét.

Az idők jele...

Az országos szabadelvűpárt körben Wlassics Gyula egy csoportban kijelentette, hogy abban nincs semmi eltérés, hogy a hadiparancs csalerevényesen szembe kell szállni, csak ő azt szeretné, hogy ezt az a nagy nehézség ne kompromitálja a katonai követelések bevonásával. Bizonyára eddig még példátlanul álló dolog, hogy egy miniszter a király hadiparancsával szembe szálljon. Mindenesetre ez is az idők jele.

Tolesvai Bónis Sándor

ember a talpán. Bizonyosan azon ősi jeles szabócsi nemzetségből való, melynek egy öreg apja fokossal vert szét egy szakasz vasas nemet katonát. Ennek a hatalmas ősnék a vére, úgy látjuk, nem fajult citrom levé; mert ime most is a Miskolczon lakos tolesvai Bónis Sándor nevezetű derék magyar honfitársunk takarosan az orrmányára koppintott egy a magyarra fenekező osztrak-németnek. — Nehány nap előtt történt Pozsonyban egy felhaborító, vérlázító eset, melynek gyászos hőse bizonyos nevezetű Struchli osztraknémet vadaskapitány volt, ki a vendéglőben, nagy közönség előtt a legoemánnyabban gyalazta a magyar németet, akinek a jövoltából uraskodik. A gyalázkodásért 30 napi szobaaristomot kapott ez a jeles osztrakjäger, a kibehez — ráadásul — tolesvai Bónis Sándor honfitársunk a „Magyarország” mai számban még a következő takaros és intő emléksorokat írta:

„Miskolcz, 1903. szeptem. 21.

Nyilt-levél

Struchli vadász századoshoz

Pozsonyban.

A „Magyarország” f. hó 20 iki számában olvastam Önnek a magyar nemzet ellen irányuló s nem is jellemezhető aláváló nyilatkozatát.

Hogy nem akadt ott mindjárt helyben egy ember sem, aki Önt ezért arczul üsse, csakis annak a meglepetésnek tulajdoníthatom, amit egy ilyen szentelen nyilatkozat előidézhetett s az elmaradott arczulütést fogadja fölém ez uton.

tolesvai Bónis Sándor
Miskolczon.

Beiratás a kereskedelmi esti szaktan-folyamra.

A debreczeni kereskedelmi tanintézet esti szaktanfolyamára a beiratások folyó évi október hó 1—10 napjain d. e. 11—12 és d. u. 5—6 ig eszközöltnék az igazgatósági irodában. A beírásnál a keresztlevél (anyakönyvi kivonat okvetlenül bemutatandó és az egész évi tandíj (40 sor.) lefizetendő. A tanítás kezdete f. évi október hó 12-en este 8 órakor az (I. emeleti 15 sz. teremben. Az igazgató-ág.

Névszerinti szavazás ingatlan vagyon elidegenítése felett.

Debreczen polgármesterétől a következő hivatalos értesítések vettük: A f. év szeptember hó 29 én tartandó rendes városi közgyűlésen az újvárosi ut memén levő 536 □ öl földnek a debreczen—h. nánási vasút céljaira átengedése ügyében harmadik ízben fog a névszerinti szavazás foganatosítottat, mely alkalommal a jelenlévőknek több-éke határozand az ügy felett.

Tudatom továbbá, hogy e hó 24 en, csütörtökön délután 3 órakor a költségelőirányzat és egyéb folyó ügyek tárgyalása vegett jog s pénzügyi bizottsági ülés tartatik a város székházánál.

A Tiszák alkonya.

Meg nem is olyan régen a Tiszán uralkodott Magyarországon. Tisza Kálmán, a nagy generális a saját képére kiformát akkori kormánypart segítségével tizenöt esztendő alatt olyan személyes hatalmat teremtett magának, amelynek igréje lehetett volna akarmelyik abszolút uralkodó. Bukása után országos nimbusza persze esőkent, de megmaradt érintetlenül a generális szűkebb hazájában, Biharországban. Igaz, hogy nagyváradi bukásával eleve vegen it is súlyos csapas érte. Ez azonban nem neki szólt, hanem a kormány akkori politikájának: hiszen Tiszát tudvalevőleg az elégedetlen tisztviselők buktatták meg. Óriási személyes tekintélye Biharban mindvégig megmaradt és átszállott fiára, Tisza Istvanra is. Nem lehet tagadni, a Tisza névnek egész a legutolsó időkig, Biharban megvolt a roppant varázsa. Am ez a varázs a legutóbb csakugyan foszlani látszik. Az erős kez politikájának hirdetése meghozta gyűlöletét és Tisza Istvan hívei, a familia ősi fészkeben is végleg megfogytak. Csaltanó bizonyítéka volt ennek az az elkésredett tüntetés, amelyet a napokban a lovensenyen — rendeztek a gróf ellen, amely elől alighogy menekülni bírt... A nemzeti követelések merov tagadásának egyéb eredménye is akadt. Most Szegeden emelkedik a hang — és pedig gróf Tisza Lajos emlékeken felállítása ellen. Tisza Lajos volt tudvalevőleg az árviz után Szeged kormánybiztosa és a város újjászűtését az ő nevével hozzák kapcsolatba. Szeged újjalkotójának nevezték őt, monogramja és cimere — a fehér elefant — ott díszlik a papás ujj palotákon és mint egy királyt ünnepelte az Alföld metropolisának nepe. Nehány évvel ezelőtt Fadrusznál szobrot is rendeltek neki. A szobor elkészült, meg is érkezett Szegedre. De fel nem állították. Az alapozás és felállítás költségei nem voltak meg és a szobor azóta — itt az első kegyetlenség, ott nyugodott a város isztálojában. Meg nagyobb kegyetlenség foglaltatik abban az indítványban, amelyet dr. Koszó Istvan Szeged város tanácsához beadott. Az indítvány elmondja a szobor csináltatásának történetét, amely eddig mintegy 80.000 koronába került. Majd kifejti, hogy a szobor alapozása újból mintegy 7500 korona

költséget igényelne, minthogy pedig a város jelenlegi pénzügyi viszonyai az ilyen kiadásokat nem engedik, továbbá minthogy a Tisza család hazafiatlansága országosan ismert, és Tisza Lajos unokaöccse a nemzet jogos kívánságaival szemben a bécsi titkos kéznek ad igazat, minthogy végül ily előzmények után a szobor, minden művészi szépsége daczára valóságos botránykő lenne: azt indítványozza, hogy a művész kifizetése mellett a szobor felállítása mellőztessék. Az indítvány elfogadása nincs kizárva. Nagyváradi után Szeged. Hiba a Tiszák dicsősége ebből az országban ugyancsak beakonyodott!

10 éves találkozó.

Terszülke miatt csak most tudunk hírt adni arról a minden tekintetben sikerült, szép ünnepéről, amely városunkban f. hó 20 an vasárnap lefolyt. Az 1893-ik évben erdélyi vizsgát tett ifjak jöttek ez alkalommal ö-sze találkozóra, hogy felújítsák régi emlékeiket s hogy kifejezzék ragaszkodásukat és halgukat az alma mater és régi tanáraik iránt. Az ünnepély lefolyása a következő volt: Délőlt 9 órakor istentisztelet volt a főiskolai tanteremben, melyet P. Nagy Zoltán gyönyörű zongorajateka nyitott meg. Ezután Szabó Bertalan, batizi ref. lelkész, — a találkozó egyik — mondott megható szép imát. Majd az isteni tisztelet végeztével a főiskolai igazgató szobában régi tanáraikat kerestek fel a találkozó ifjak, a hol a megjelentek nevében Dr. Árvay Béla mondott beszédet, amelyre a tanári kar nevében Sinka Sándor főgymn. igazgató válaszolt. Ezután a nagyterdei „Dobos“ pavilonban társasvacsorára gyűltek össze a régi iskola tartsak volt tanáraikkal együtt, a hol a késő esteli órákig a legkellemesebb hangulatban együtt maradtak. Az ebéd alatt felolvastak a tavolított iskolatársak üdvözlő sürgönyeit s leveleit, köztük Kovács Kálmán amerikai — békevár. ref. miss lelkésznek gyönyörű leveleit, melyet egyik volt iskolatárs leveleire válaszolva írt, s melyet lapunk holnapi számában mi is közölük. Poharköszöntőt mondtak az ebéd alatt: Sinka Sándor főgymn.-igazgató, Dóczy Imre felügyelő, Nagy Zsigmond főgymn. tanár, Tóth József ny. főgymn. tanár, Dr. Ábrahám Dezső és Árvay Béla ügyvedek. — A találkózón megjelentek: Szabó Bertalan ref. lelkész (Batiz), Soltész Endre kir. albiró nejevel (Debreczen), Zivuska Andor ügyvedje (Debreczen), Szabó Gyula közigazgató nejevel (Szt.-Jobb), Szunyogh Béla kir. tszéki jegyző (Nyiregyháza), Kis Pal ügyved (Mako), Fodor Vilmos t. főszoigabiro (Korpona), Mester István üzi. vez. tisztviselő (Debreczen), Ujfalussy József kir. albiró (Nánás), Dravetzky Pál földbirtokos (G. Petri) Dr. Ábrahám Dezső ügyved (Debreczen), B. de Laszlo tanár (M.-Sziget), Dr. Árvay Béla ügyved nejevel (Debreczen), dr. Nagy Sándor főisk. tanár (Debreczen), Gyulay Sándor kir. tszéki aljegyző (Debreczen), Tóth Kálmán üzi. vez. tisztviselő (Debreczen), Buzas Lajos gazd. intéző (Mezőhgyes), Thoroczky Gyula kir. albiró (Nyiregyháza), Dr. Wertheimer Manó ügyved (Bpest), Szűts Jenő üzi. vez. tisztviselő (Miskolcz), Dr. Kiss György ügyved (Debreczen) Mile r. fogalmazó (Debreczen), Csath Béla fogalmazó a posta és táv igaz.-nál (N-váradi), Meyer Béla r. k. h. lelkész (Sajó-Szöged), Jókay Lajos tanár (H.-nánás), Fodor Imre jegyző nejevel (Földes), Török Gábor mérnök (Debreczen), Dr. Nagy Sándor ügyved nejevel (Debreczen), kikhez csatlakozott még két régi iskolatárs, kik huzamosabb ideig voltak e grádussal együtt: Dalmy Tibor itt kir. honvéd főhadnagy és P. Nagy Zoltán zenetanár.

Debreczeni rövid hírek

Szegény gyermekek felruházása. A református egyház minden évben egy sereg szegénysorsu gyermeket lát el a zord téli időre meleg ruházattal. Ezt a humanus cselekedetét a folyó évben is gyakorolni fogja. Az idén háromszázötvenkét gyermeket fognak felruházni. Az ünnepélyes aktus szeptember 28 an, azaz már hétfőn kezdődöt veszi és kedden szerdán folytatni fogják. — **Budapestre költözött ügyvéd.** A debreczeni ügyvédi kar egyik fiatal, nagy képzettségű s felette rokonszervező tagja dr. Ujlai Géza elhagyta Debreczont és ügyvédi irodáját innen Budapestre helyezte át. — **A szeptemberi városi közgyűlés.** A szeptember havi rendes városi közgyűlés végleges megállapodás szerint szeptember 29-én, kedden kezdődik. Előreláthatólag több napot vesz igénybe a közgyűlési ügyek letárgyalása. A tárgyszorozaton ugyanis annyi fontos és nagyobb szabásu ügy került össze, hogy elintézésünkre három sőt négy napot is reá kell szanni. — **A máv. altiszti-kör elnöksége** felkéri mindazon tag urakat, kik az alakítandó dalkörben, mint működő tagok óhajtanak részt venni, hogy szombaton, f. hó 26-an, este 6—8 óra között a kör helyiségében (Ispótiy-utca 1. szám) megjelenni sziveskedjenek.

Mikor lesz az országos vásár.

A városi tanács az e hóban tartandó Dienes napi országos vásár napjait az izraelita ünnepek miatt megváltoztatta, miről a következő hirdetésben értesíti az érdekelteket: Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a f. évi Dienes napi országos vásár a közhéjött izraelita ünnepek miatt a következő napokon tartatik meg: 1903 szept. 28. 29. 30. Hétfő, Kedd, Szerda bór, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll, iparcikkek, gabona és te ményvásár. 1903. okt. 2. péntek juhvásár. 3—4. Szombat, vasárnap sertésvásár. 4—5. Vasárnap, hétfő lovasár. 5—6. Hétfő, kedd, baromvásár. Debreczen, 1903. szept. 3. Városi tanács.

A „Petőfi Dalkör“

választmányja legközelebbi ülésén elhatározta hogy a helybeli társasulatságokon kívül ezután minden évben rendez oly közel fekvő vagy szomszédos városba kirándulást, melyben dalegylet még nincs, hogy a magyar dalnak és zenének művelését s élvezését azon városok lakossága részére is lehetővé tegye. Ugy értesülünk, hogy ezen városok a Hajdumegyében fekvő Nadudvar, a szatmármegyei Fejér-Gyarmat és Nagy Károly, Utóbbinak van ugyan dalárdája, de itt személyes jó baráti viszonyok adnak jogosultságot arra nézve, hogy e derék város vendégszeretétét igénybe vegyék a petőfisták.

Olvassuk a „Karikás“ élelclapot.

Felhívás.

Nagyérdemű közönség! Bendkívüli áldozatok árán azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a nagy közönségnek egy kitűnő első orvosi tekintélyek által ajánlott ásványvizet jutányos áron, közvetlen a fogyasztó közönséghez juttathassak. Tekintve, hogy a külföldi ásványvizek daczára, hogy semmivel se jobb mint az általam forgalomba hozott természetes ásványvizem, mely avas-ujfalusi „Oroszlán“ savanyuviz néven ismeretes, az árban oly lényeges különbség van, hogy minden szegény ember, kinek ásványvi-

zet kell egészségi szempontból használni könnyen hozzájuthat a mennyiben üvegenként 12 fillér az ára, ásványvizem égvényes savanyu gyógyviz, borban helyettesíti a Giesshübli, Bitini, Krodorfi, Preblau, Radeini és Vichi külföldi gyógyvizeket és kiváló hatásu a légző- és emésztő-szervek gyomor- és húgyhólyag úgy a megrögzött brouchiáhus hurutos bántalmaknál, továbbá maj- és vesebajok ellen kitünő élvezeti és üdítő-víz. Az avas-ujfalusi „Oroszlán“ savanyuviz kizárólag a Shwartz féle dohanytözdében Piac utca 29. a városházával szemben kapható. Kiváló tisztelettel Massa István az avasujfalusi „Oroszlán“-forrás tulajdonosa.

A király ragaszkodik.

(Khuen lovag előkerült Bécsből.)

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, d. u. 1. 20 p.

A hegy megszülte az egeret. Khuen lovag, a felelőség nélküli magyar miniszterelnök, a kegyelt udvari cseléd, a haza megrontására is hajlandó kész szolgáló valahára haza került a bécsi bagolyvarból. — A történet oktan és merész sérelem, a c l o p y-i kantinbeli szeszől hevült osztrák generalisi hidegvelejtű kobakokból kipattant, a magyar nemzetet arcúl vágó és lealacsonyító, alkotmányos jogainkat támadó hadparancs után bizony kevés bülsamot hozott ez a politikai vigécz, ez a számító, rideglelkü udvaricseléd Bécsből, a honnét 400 esztendő óta annyi csapás származott a magyar nemzetre. Valóban össze kell szednünk minden erőnket és összetartásunkat, hogy a bécsi halóvetők ellen kivédjük magunkat.

E tekintetben nagyon nagy feladat nehezedik a szabadelvűpárt hazafiasabb elemeire, a kik, mint Szentiványi és mások, már nyíltan kikelték a szabadelvűpárt határozatlansága és ingatagsága ellen, mely hihetővé tette, hogy attól a kaszárnya és tömlöcszagu hadparancsától megrettent a nemzet. De most már alkalmok nyílik: ezeknek is talpra állani, a nemzeti jogok zászlaja alá állani, mert a mit Khuen lo ag Bécsből hozott ez csak olyan mézes madzag, amelylyel, ha bizván a meddő ígérgetésekben, leszereltünk, meg is fojlhatnak bennünket; mert ismét a régi csalogatás, bolondítás „nesze semmi: fogd meg jól“ játékot akarják velünk eljátszatni, hogy csak álljunk újból az osztrák fejős rocska mellé és tőrjük tovább, mint eddig tőrjük, hogy addig fejje a vérrünket, az erőnket, mignem a lecsigázott, kieheztetett jószágnak bőrével számol az osztrák gazda.

Ez az élet, ez a küzködés, ez az áltatás nem önérzetes nemzethez való, mely élni, gyarapodni akar ősi földjén, hanem olyanak, a kit vágójószágnak tartanak a szomszédok! Azért tehát szemünket kikell nyitni, erőnket össze kell szedni, elménket ki kell élesíteni és így készen állani bármire,

mert amit Khuen lovag Bécsből hozott — az nem egyéb, mint a régi osztrák nótának és csalfintáságnak a felelevenítése, — amelylyel leakarják szedni lábokról a megalkuvásra hajlókat, a táglelkiismeretűeket, a konczlesiket! Adja Isten, hogy ez az újabb becsapás ne sikerüljön nekik és meg ne inogjon az egységében hatalmas és diadalmas nemzet, mert akkor elvesztünk. Hanem keressük úgy a kibontakozást, hogy jogainkat megőrizzük és nehogy valamit még feladjunk az osztrakság kerítőjének, Khuennek, a ki a szabadelvű pártkör helyiségében megjelenvén, hol zsufoltán gyülekeztek az izgatott tagok, ezekkel az újabb bécsi trafikákkal kedveskedett:

1. Héderváry királyi manifesztumot olvasott fel, melyben a hadparancsról szó sincs! (bizonyosan úgy vélekednek a c l o p y-i generalisok, elég vastag bőru a magyar, hát a pofont még tűrheti!); de benne van a manifesztumban, hogy a **király ragaszkodik jogához a vezérleti és vezényleti nyelv feletti rendelkezés tekintetében!**

2. A király **figyelmezteti** a nemzetet, hogy **ragaszkodik a kiegyezéshez.** (Ez az igazi fából való vaskariká!)

3. Hogy teljes legyen bü magyar nemzetünk öröme — egyben — **ki-nevezi Khuent kormányelnöknek.**

Tudósítónk megjegyzi, hogy ez a manifesztum még a mameluk pártkörben **sem elégitett ki senkit**: noha Héderváry ismételte a minap megjelent felhivatalos magyarizatot a hadparancsról; noha bejelentette, hogy **lesznek új magyar alapítványok és a katonai intézetek nyelve nagyrészből magyar lesz**. . . Szóval kaplunk egy pitykét, melyhez a további magyar nadragot tetszésünk szerint képzelhetjük hozzá, de a hadsereget, a hadsereg nyelvét ezen szép muzsikaszóban muzsikálják el osztráké.

Bejelentette azt is, hogy **csak azért** vállalta el a kabinetalakítást, hogy a **koronát fedezze!** (A gonosz tanácsadók ime ilyen szomorú helyzetbe juttatták a koronát, hogy ilyen Khuenféle egyéneknek kell őt fedezni!)

Igérte, hogy **újból lefog mondani**, ha ez a kis ügy elintéződik. (T. i. ha a jó vakulj magyart ismét sikerült becsapni és a gyalázatos osztrákigába fogni!)

De erre a sok kijelentésre, bejelentésre és jóféle safrányként illatos ígérgetésre a háttérből avagy talán a ballenékről előkullogott Eberhard nemes grófja, Apponyi Albertusz gróf is, a jászberényi Lehel kürtös szabadalmazott kurucz, aki ezekre a nemzet sorsára kiható nyilatkozatokra csak ennyit felelt:

— **Most nem válaszolhatok!**

Ez azonban nem férfhoz illő Apponyi uram és te lázongó szabadelvű tábor. A megnyilatkozás óraja ütött. Vagy

kuruczok vagytok, vagy labancok és ekkor kotródjatok az eddig is méltatlanul bitorolt helyről, a mig onnét titeket a nemzet haragja el nem söpör. Tehát lássuk a medvét! Nyílt szót, nyílt határozatot kérünk! Ezután még többek felszólamlása után Tisza Stefi indítványára, ma esti 6 órára újabb pártértekezlet tartását határozták el, ezen a hadiparancsossal foglalkoznak. A katonai dolgokat pedig külön a háztárgyalótermébe viszik.

Függetlenségi párt légy résen! Mert itt érezik a forró kása szaga! ismét valami istentelen merényletre készülődnek a nemzet jogai ellen, mint-ha az osztrák kedvéért már eddig is nem eléggé megnyuztak volna minket!

CSARNOK.

Debreczeni diák-élet.

Irta: Timár Imre.

Kerülő utat sohase tettünk: kapukerítések a botok ütése alatt pozordjává törtek. A kétségbeesett nép megkönnyebbült, ha megérkeztek a tűzoltó diákok. Az a talyigás volt szerencsés, amelyik a vizet nekünk hordhatta; különben is a vízész gondoskodott róla, hogy masfelé ne vigye. Bator, elszánt, vakmerő nép! ami megmenhető, azt a legke-szebb körülmények közt is megmenti. Ha életkérdés forog fenn, a magaéval mi sem törődik. Egy éj nehéz munkája után masnap előadásokat hallgat.

Csak egy nagy bajunk volt a tél beálltával, vagy az idő volt hives, vagy a ruhánk volt hideg az időhöz; nem minket melegített, hanem mi melegítettük a rubát. Nagyon keves fara tartott méltoknak bennünket a nagy, és tek. tanákar. Na de volt Debreczen városában elég. Kövezett utca nagyon keves, faburkolat, vastag tölgylapalódó sok volt. Este tíz órakor indult a diáksereg larekiválasra.

Burkolat, pasló, kerítés, ezuláp, kutgem, mindenféle elmozdítható fanemű mozgósítva lett általunk.

Egy diák elől, egy hátul — örködött. Gyanus alak jöttén szót egy éles, hegyes fűty, kerítés mellé lapultunk a zsakmányfal. Otthon pár perc alatt meglett a felvagas, vígan robogott nagy kalyhánkban a tűz.

Kilencz óráig lehetett égni a lámpának; azontul ha ki valamit akart dolgozni, saját gyertyáját egette. S ilyen mindig volt. A nagy könyvtaró, az anyamekashól, kihordta a diák ember a tudomány edes mézével megrakott kereteit, a könyveket s krajezáros gyertya pislogó fényével virrasztott, rakta el későbbre a tudomány kincsét. A nyilvános vitara kitűzött kérdéseket a czétusokban vitatták meg: a nyilvános felolvasásra, pályázatra szánt darabok felett, itt hangzott el először a kritika. A mi volt: közös volt.

Eszrevettük egyik kamarásról, (ugyanazon czetusban lakó diák) hogy nem szivesen osztja meg veünk a hazulról küldött holmit: nosza, minden kedden örködünk a postánál s meg mielőtt felvihette volna az atyafi, elesptük a harapni valót s míg a kamarás előadáson volt, be is szedtük. Mikor rajött e kisebbszerű összeesküvésre: soh'se nyílt addig a küldött holmihoz, mi' mi többiek jól nem laktunk.

(Folyt. köv.)

Ószi és
téli ruhák
tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

ruhafestő és tisztító intézete

DEBRECZEN

Széchenyi utca 42.

Férfi ruhákat szakember
javítja és vasalja.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Gondosan szedett

állani való Chaselas és Passatuti szőlő eladó. Nagyban és kicsiben különként 20 krért. Hunyady-u. 3 sz. a.

Villamos házi csengők és telefonok készítése tartos és gyors kivitelben készít **Földvári L.** debreczeni első elektro mechanikus, Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Jevitasoknál felelő, új berendezéseknél másfélévi díjtalan rendben artás illetve jótállás biztosítja ik. Vidékre soronkívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára. Telefonszám 168.

Tanuló egy igen jó iparúhoz felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Egy 3—4 középiskolát végzett, jóírású gyakornok kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Kopir könyvek

szabadalmazott, kitéhető regiszterrel (igen czelszerű) 1000 lapos 2 ft 20 kr. 500 lapos 1 ft 20 krért beszerezhető Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49

Tisztességes leány

kitünő bizonyítványokkal ajánlkozik egy kis családnak, papi vagy tanítói házhoz. Vidékre is elmegy. Czime: Nap u. 25.

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie” czimen.

Villanyos házcscengők felszerelését olcsón és szakszereuen készíti **Rosenberg és Hammer** villanyműszerezsek Debreczen, Piacz-u. 2 sz. a. nagytemplom mellett.

Donogán és Somossy

Kunz József és Tarsa utódai
Debrecen, kistemplom bazar.

Az őszi idényre raktárra érkeztek óriási választékban

női divatkelme ujdonságok

Francia flanel, Francia vелеzek. Különlögességek selyem áruban

Szabott árak. Előzékeny kiszolgálás. (1)

Egy jó esze tea kedvelők, kérjétek mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ol. Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben Kontsek Gézánál.

Szőlőtermelők figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. szőlősgazdák b. figyelmébe ajánlani saját új gyártmányu vasszerkezetű, felülnyomó és kitünő minőségű

borsajtóimat,

melyek háromszoros attétellel és fatányérok-kal vannak ellátva és barmiy eddigi gyártmányu sajtónal nagyobb erőt fejtenek ki. Nincs a közepén csavar s így a törköly egy darabban kivehető, ezáltal nagy munka és idő megtakarítás áll elő. Ajánlom továbbá saját gyártmányu

szőlőzúzóimat,

melynek minőségéért és szakszerű készítéséért jótállást vállallok. Mindezen előnyök dacára rendkívül olcsó árban arusitom ezeket és kerem meggyőződés végett a **Deák Ferencz utcai 22 sz. a.** nagy raktáramat megtekinteni.

Mély tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépműhelye.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon.

Alapított 1825.

Vezérügynökség Debreczenben Piacz-utca 71.

Évi bevétel	32,400.000 korona
Kintalt nyeresémnyrészek	170 000 000 „
Vagyon	258.000.000 „
Halálesetek folytán kifizetve	532.000 000 „

A »Standard« kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjek. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása a díjzetések elmulasztásánál. Tökésites es előre megai apított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetes öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad haboru biztosítás népfölkelők részére.

Mindenemü felvilágosítással készségesen szolgál a **Standard vezérügynöksége Piacz-utca 71.**

Oly egyének, kik életbiztosítások szerzésével óhajtanak foglalkozni, fenti vezérügynökségnél kedvező feltételek mellett alkalmazást nyerhetnek ugy helyben, mint vidéken.